

Ve de la primera pàgina

Amb lleis més o menys encertades, ningú discuteix l'avenç en els coneixements del català aquests gairebé 26 anys (veure gràfic), com tampoc que el seu ús social no és proporcional a aquests índexs. "Són xifres positives en comprensió i parla, però no en lectura i escriptura, on són ridícules", les qualifica Querol. Al seu parer, "el problema està en un debat encara per encetar: si volem realment que la societat sigui bilingüe o no, que cada habitant domini les dues llengües i les pugui fer servir plenament; ara per ara, els únics bilingües són els catalans; quan es fan campanyes com les de voler escolaritzar els fills en castellà només s'està defensant poder ser monolingüe en castellà a Catalunya".

"Cal prendre's el tema de la competència lingüística de la gent seriosament, que en realitat no els passi als nanos com amb l'anglès: en principi, el saben però tenen problemes d'expressió i no s'hi llisten; i també cal ser seriosos en els drets lingüístics: si ens empara una llei és a tots i en tots els àmbits, com el de la justícia pels qui la vulguin en català o pel senyor de Manlleu que vol rebre la correspondència en castellà; això sí, el bilingüisme asimètric actual s'ha d'acabar", diu Branchadell.

L'estudi col·loca l'administració de justícia, el cinema, el món de les relacions laborals i l'etiquetatge com els grans forats negres del català avui, on coincideixen la majoria del consultats. Querol hi afegeix els estudis de batxillerat: "Els nivells de castellanització són molt alts; tot el que es guanya a Primària es perd allà en no ser el català llengua vehicular". Així ho admet també el secretari de Política Lingüística de la Generalitat: "Hi ha un retrocés aquí que intentarem corregir amb Ensenyament", avança, en una mostra de la seva voluntat interdepartamental. "La política lingüística no pot ser un gueto: no vull que sigui percebut com un tema de política cultural sinó de l'àmbit social, d'igualtat d'oportunitats".

En tot cas, si el català té el plus de ser considerada llengua de prestigi associada a millora d'estatus, per què la deixen els joves? "Tinc

Els experts coincideixen en el fet que l'esforç d'immersió a Primària es perd al Batxillerat

embastada una teoria —exposa Branchadell—: l'ús del català com a llengua vehicular als cursos inferiors reforça la ideologia lingüística contrària al mateix català; és a dir, per saturació es produeix un efecte rebot, provocant que els joves se'n vagin a buscar el castellà com a llengua *guai* i de llibertat".

Jou hi afegeix també la manca d'oferta en català en el camp de l'oci (devedes, telefonia mòbil...) que Branchadell vincula molt al sector jove. "A partir dels 14 anys, hi ha un tall i un decreixement de l'oferta, per la qual cosa hi ha la ineficàcia de l'administració, però també del mercat i poca exigència del consumidor".

En molts casos, però, si no hi ha deserció de la llengua si hi ha una evident pèrdua de qualitat del català emprat, que Martí qualifica de "deixadesa": "El prestigi objectiu del català és atacat, per una banda, pel perjudici de què amb la globalització no té sentit conèixer

una llengua petita, reflexió que no es fa del castellà en relació amb l'anglès o el xinès, per exemple; d'altra banda, hi ha un autoodi brutal: parlar molt bé el català queda com antic; així es perden paraules com àdhuc, revolt, escaient, ambdós, vorera... per considerar-les formes estranyes, el que no es pensa amb *sendos* o *cuyos*. El provincianisme és evident". A aquest fet, Martí hi afegeix la invasió dels barbarismes, el que el fa concloure: "Cada cop el català és més servil al castellà, la llengua es dialectalitza".

Menys alarmista és Branchadell: "El procés de degradació és controlable; en tot cas, dubto que el català actual sigui superior al del caòtic segle XIX, ni que els problemes de sintaxi o de lèxic siguin diferents dels que pateixen avui altres llengües".

Hi ha alguna queixa, però, per l'actitud dels mitjans de comunicació audiovisuals en aquest procés d'empobriment: "Le seves pràctiques hi ajuden ben poc", creu Miquel Strubell, de la Plataforma per la Llengua, que es mostra partidari de sancionar aquells que no compleixin la normativa: "Les lleis es fan perquè es compleixin, sense sanció queden només en un recull d'intencions". Per Martí, "cal evitar conflictes socials, però tampoc podem suïcidar-nos; en molts moments, ens hem acollonit per no res i això ho saben els hostils al ca-

L'11,4% de famílies on els dos cònjuges són castellanoparlants passen el català als fills

talà". Des del Govern es mostren més conciliadors: "S'ha d'anar alerta amb les multes: volem fer-nos amb una majoria social per mètodes que no siguin la coacció", proposa Joan, que desvia l'acció sancionadora a cada conselleria i, en canvi, es mostra més *dur* amb els catalanoparlants que abandonen la seva tasca de dirigir-se en català als immigrants, gairebé un milió de nouvinguts en 10 anys. "D'aquí la tesi de la darrera campanya publicitària: els catalanoparlants també hi tenen una responsabilitat", diu Joan. "S'equivoquen: la clau ha de ser que els altres aprenguin el català. Hom ha de ser competent en català; és ridícul, a sobre, que es culpabilitzi els catalanoparlants", defensa Querol.

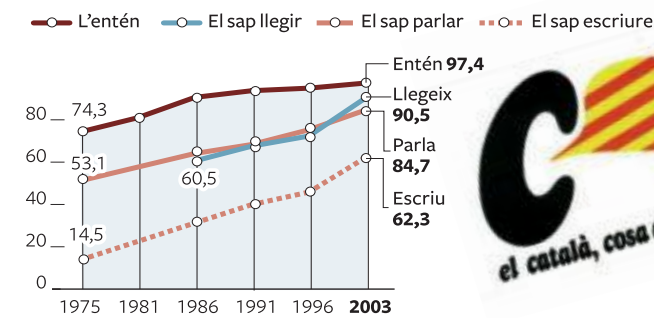
Un altre *enemic* són la *mayors* —nord-americanes i espanyoles— del món del cinema, com bé sap Jou. El llavors *conseller* de Cultura Joan Maria Pujals i ell mateix hi van xocar: "No volien ni parlar-ne. En qualsevol cas, van fallar moltes coses: l'excés de rigidesa del *conseller*, la falta d'això mateix del president Pujol i una partida pressupostària digna: amb 90 milions de pessetes no es podia anar enlloc". Creu Joan que llavors es va fer servir un mètode equivococ: "S'hi va anar amb una llei ja feta i ara s'hi ha parlat abans i saben què vindrà... i que també és un negoci rendible".

En qualsevol cas, Branchadell creu que "el català té una clàusula de seguretat en el seu avenç social per qüestió de prestigi, que no es dona a la resta de territoris de parla catalana". Querol ho ratifica amb dades: "Ja tenim un 11,4% de famílies on els dos cònjuges són castellanoparlants que transmeten el català al seus fills". O sigui, mig buit o mig ple.

Català? Mig ple, mig buit

La normalització lingüística en xifres

■ EVOLUCIÓ DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ. En percentatge

■ USOS LINGÜÍSTICS

El 39,5% de la població utilitza el català de manera exclusiva per dirigir-se a persones desconegudes mentre que el 36,7% utilitzen el castellà.

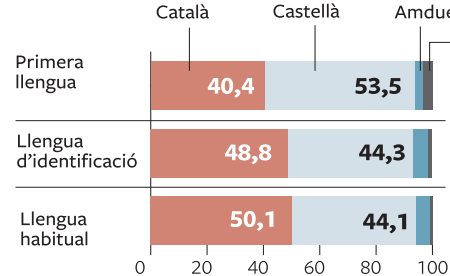
El 51,4% de la població utilitza el castellà de manera exclusiva en l'escriptura de notes personals mentre que el 31,4% ho fa en català. Aquesta proporció es correspon a la fracció de població que sap escriure el català.

Prop de dos milions de persones han indicat que fan servir habitualment la xarxa Internet.

Dues de cada tres persones tenen la seva pàgina d'inici en la xarxa en castellà.

■ PRIMERA LENGUA, LENGUA D'IDENTIFICACIÓ I LENGUA HABITUAL 2003, en percentatge

■ CONEIXEMENT DEL CATALÀ SEGONS L'ÀMBIT TERRITORIAL 2003, en percentatge

Àmbit	L'entén	El sap parlar	El sap llegir	El sap escriure	No l'entén
Àmbit metropolità	97,0	82,0	89,7	60,5	3,0
Comarques de Girona	97,8	91,4	92,9	70,1	2,2
Camp de Tarragona	97,7	84,4	89,6	61,6	2,3
Terres de l'Ebre	99,3	95,6	90,6	60,1	0,7
Àmbit de Ponent	98,8	92,7	94,2	65,3	1,2
Comarques centrals	98,5	93,6	93,2	70,1	1,5
Alt Pirineu i Aran	98,2	92,7	92,7	65,5	1,8
Catalunya	97,4	84,8	90,5	62,3	2,6

■ Millor resultat
■ Pitjor resultat

EL PAÍS

25 anys de normalització lingüística

ESTER FRANQUESA

► **1977.** Restabliment de la Generalitat Provisional.
► **1978.** Ensenyament obligatori del català al sistema educatiu. Constitució espanyola.
► **1979.** Estatut d'Autonomia de Catalunya.
► **1980-1982.** Primer Govern de la Generalitat. Es crea la Direcció General de Política Lingüística. Suport a l'edició en català de llibres i premsa escrita. Serveis locals de català. Creació de la Junta Permanent de català. Campanya *El català, cosa de tots*.
► **1983. Llei 7/1983, de 18 d'abril, de Normalització Lingüística a Catalunya.** Neix la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (Llei 10/1983). Primera emissió l'11 de setembre. Aplicació de la LNL a l'ensenyament no universitari (Decret 362/1983). Etiquetatge en català (Decret 389/1983). Recurs del Govern espanyol i resolució del TC favorable al català el 1986.
► **1984.** Curs *Digui, digui*. Campanya *Depèn de vostè*.
► **1985.** Llei de la Funció Pública. Acreditació de coneixement del català al personal de la Generalitat. Es crea el Centre de Terminologia TERMCAT.
► **1986.** Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Campanya a bars i restaurants.
► **1987.** El català, llengua normalment usada en procediments administratius i comunicacions amb la ciutadania. (Decret 107/1987).
► **1988.** Constitució del Consorci per la Normalització Lingüística de Catalunya.
► **1990.** Llei sobre el règim de la Val d'Aran. Primera convocatòria del Certificat Internacional de Català. Campanya *Català als jutjats*.
► **1991.** Es crea el Consell Social de la Llengua Catalana. Llei de reconeixement de l'autoritat lingüística de l'IEC. Campanya *El català, eina de feina*. El Tribunal Suprem planteja qüestió prèvia d'inconstitucionalitat del sistema d'immersió prevista a la Llei de 1983. El Tribunal Constitucional en reconeix la legalitat en sentència de 23 de desembre de 1994.
► **1992.** Decrets d'ordenació de primària i secundària. El català es consolida com a llengua vehicular. El 1996, a batxillerat i formació professional. Català, oficial als Jocs Olímpics. El TERMCAT elabora la terminologia multilingüe dels esports.
► **1993.** Llei de l'Estatut del Consumidor: dret de

brebre en català informació sobre productes i serveis, sobre contractació i a ser atès en la llengua oficial triada. Telèfon Lingüístic del CPNL. Neix la Plataforma per la llengua.

► **1994.** Campanya *Català al cinema*. Es creen Serveis lingüístics a UGT, CCOO i USO, i col·legis professionals. Constitució en Consorci del TERMCAT.

► **1995.** Pla General de Normalització Lingüística. Edició del *Diccionari normatiu de la Llengua catalana*.

► **1996.** Estrena d'*El Geperut de Notre Dame*. Registre oficial de traducció i Interpretació Jurades.

► **1997.** El *Segre* i *El Periódico* en català.

► **1998. Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística.** Desplegament en decrets sobre documents notariais, ortografia de cognoms, quotes a ràdios privades i en distribució de cinema doblat i subtítulat. Windows 98 en català. Neix Softcatalà.

► **1999.** 40 acords amb empreses i entitats per aplicar la Llei (Banc de Santander, BBVA, Telefónica, Seat, El Corte Inglés, Alcampo, etc.).

► **2000.** Primer acord Generalitat-Govern de les Illes Balears en política lingüística. Inici del doblatge cinematogràfic. Warner s'hi afegeix el 2001 amb *Harry Potter*.

► **2001.** Es crea la Comissió de Toponímia. Decret de certificació i acreditació del coneixement del català. Eines del TERMCAT en línia: Cerca-term, Neloloteca i Biblioteca.

► **2002.** Constitució de l'Institut Ramon Llull per difondre llengua i cultura catalanes a l'exterior.

► **2003.** Campanya *Tu ets mestre*. Programa *Tu hi guanyes i Voluntaris per la llengua*.

► **2004-2005.** Es crea la Secretaria de Política Lingüística a Presidència i la Casa de les llengües. *Terminologia Oberta*. Campanya *Dóna corda al català*.

► **2006.** Plans d'Acolliment lingüístic del Consorci per a la Normalització Lingüística. Traductors automàtics en línia. La Fundació Punt.cat fa operatiu el domini *.cat*. **Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.**

► **2007-2008.** En línia: *Plats a la carta*, *Optimot*, consultes lingüístiques i curs de català *Parla.cat*. Augment fort de cursos al CPNL. Campanya *Encomana el català*.